

36^e Partijcongres ChristenUnie en bestuurdersdag 25 november 2017 in congrescentrum Hart van Holland, Nijkerk

Thema: Samen Waardevol

Aanwezige leden en gasten ca. 700.

1. Opening partijcongres en bestuurdersdag

Piet Adema, voorzitter van het Landelijk Bestuur, opent het congres en heet iedereen van harte welkom. Hij introduceert de C100, honderd leiders van organisaties in Nederland waarmee we ons als CU verbonden weten. Vijftig vertegenwoordigers hiervan zijn aanwezig en ze worden verwelkomd met een applaus. Vanuit de CU nemen we lokaal, landelijk, provinciaal en Europees verantwoordelijkheid voor de samenleving. Piet roept de aanwezige politici op verbinding te zoeken met organisaties en vrijwilligers, om samen waardevol te zijn voor waardevolle mensen en een waardevolle schepping.

Marcel Koning, campagneleider voor de Gemeenteraadsverkiezingen, betreedt het podium. 'Samen waardevol' is ook de inzet voor de campagne. Hij zegt: "De campagne gaat niet over onszelf, maar de mensen waar we het voor doen en we willen hen in het zonnetje zetten. Daarom is het belangrijk de verbinding te zoeken."

Piet stelt enkele speciale gasten op dit congres voor: Maarten van Leeuwen, voorzitter SGP. Meindert Leerling, voormalig RPF voorman en Matthijs Sienot, Tweede Kamerlid voor D66.

Vanmorgen is afscheid genomen van Ard Kleijer als voorzitter van de Bestuurdersvereniging, de nieuwe voorzitter is Titia Cnossen.

De dagvoorzitter is Maarten van Ooijen, raadslid in Utrecht. De samenzang wordt begeleid door Eppo Bruins en Jane Loois.

2. De Bank

Er vindt een gesprek plaats op 'De Bank' op het podium met Arie Slob (minister voor Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media), Paul Blokhuis (staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport) en Stieneke van der Graaf (nieuw Tweede Kamerlid voor de ChristenUnie). Stieneke benadrukt dat ze in haar functie volksvertegenwoordiger mag zijn, van mensen die een nood hebben. Arie is blij als oud-docent nu minister voor onderwijs te zijn. Hij heeft de uitdaging de stem van docenten te laten horen en te luisteren naar wat zij nodig hebben. Paul wil in Den Haag opkomen voor kwetsbare mensen die ook allemaal talent hebben. In de portefeuille van Paul zit ook preventie (overgewicht, roken, alcohol). Paul: "Het klimaat is er klaar voor toe te werken naar een rookvrije generatie. Het Kabinet wil ook overgewicht, onbedoelde zwangerschappen, depressie en zelfmoord tegengaan."

3. Toespraak Carola Schouten

Carola is blij dat Meindert Leerling weer bij het congres kan zijn en is trots op de 'schouders van reuzen' waarop de huidige politici mogen staan. Na een lang formatietraject is ze blij met de idealen die daardoor dichterbij zijn gekomen. Het kabinet heeft hoge ambities.

Bijvoorbeeld op het gebied van klimaat, de toekomst van onze kinderen en het versterken van de samenleving. We hebben die drie posten bij ministeries gekregen die passen bij onze drie speerpunten: toekomst van de kinderen, vrijheid van onderwijs en inclusieve samenleving. Er zijn ook maatregelen getroffen voor ex-gedetineerden en uitstapprogramma's voor prostituees, en daar is samenwerking met de samenleving voor nodig. "Waarom zitten we in het Kabinet? Niet voor het pluche, maar om onze idealen te verwezenlijken. We zitten daar niet voor onszelf, maar voor anderen die niet voor zichzelf kunnen opkomen. Daar zullen we voor blijven strijden."

4. **Toespraak Harmen van Wijnen over het dagthema 'Samen Waardevol'**

Dr. Harmen van Wijnen (1967) is voorzitter van het College van Bestuur van de Christelijke Hogeschool Ede. Daarnaast is hij predikant buiten vaste bediening van de Protestantse Kerk in Nederland. Hij vindt het thema Samen Waardevol problematisch, zegt hij met een kwinkslag. Met deze woorden onderscheiden we ons niet in het politieke veld. En de eenheid tussen kerken is ook niet voorbeeldig. In welke fase zit deze samenleving? Het voelt als 'na Babel', in verwarring. Hij leest Genesis 11 vers 1-9 over de geschiedenis van de spraakverwarring. Er was geen 'samen' meer. We zijn geschapen met het verlangen naar samen zijn, maar zijn verworpen tot op zichzelf gerichte individuen, een gedeconstrueerde samenleving. Toch snakt deze samenleving naar community. God heeft herstel gebracht, geeft perspectief van Zijn Koninkrijk. "Aan jullie liefde voor elkaar zal iedereen zien dat jullie mijn leerlingen zijn". Het nieuwe samen, het nieuwe waardevol. Jezus geeft ons zijn liefde, vrede en vreugde voor ons op deze aarde. Daar waar angst en materialisme lijken te regeren mogen we deze liefde en vreugde meenemen in ons werkdomein.

Maarten kondigt een collecte aan voor het werk van de ChristenUnie.

5. **Deelsessies**

De deelsessies staan in het teken van het dagthema 'Samen waardevol', waarin we als partijleden en politici met leiders van maatschappelijke organisaties willen nadenken over hoe we als christenen samen een positieve invloed op de samenleving kunnen hebben.

- 1: Kerk in de samenleving
- 2: Migratie, asiel, opvang in de regio
- 3: Honderd jaar onderwijsvrijheid
- 4: Gedecentraliseerde zorg: succes of drama?
- 5: De toekomst van onze energie
- 6: Europese subsidies in Nederland, kansen voor gemeenten en provincies

6. **Deelsessies, tweede ronde**

- 1: Voorbespreking moties
- 2: Politieke meningenmarkt
- 3: Bouwen aan een campagnestrategie rond speerpunten
- 4: Bedenk je beste campagneactie ooit!
- 5: Take it to the streets

Leden Bestuurdersvereniging : Regionale deelsessies

7. Speech Gert-Jan Segers

Piet Adema kijkt terug op de afgelopen verkiezingscampagne en introduceert Gert-Jan Segers. Het congres bedankt Gert-Jan Segers met een staande ovatie.

Gert-Jan heeft een boekje gekregen met een toespraak van Abraham Kuyper uit 1891 op het christelijk sociaal congres. “Daaraan kun je zien: we staan op de schouders van vorige generaties, helemaal terug te leiden naar Jezus. Er komen wekelijks nieuwe leden bij de ChristenUnie, dit is een beweging waar mensen bij willen horen. Er was ook stemmengroei bij de herindelingsverkiezingen in Groningen in Friesland. Ik heb respect voor iedereen die de fakkel van de vorige generatie over wil nemen, die richting de Gemeenteraadsverkiezingen van 21 maart werkt zodat deze beweging niet alleen van het verleden is maar ook van de toekomst. Het gaat om christelijk sociale organisaties die hun handen uit de mouwen steken, en daar zijn wij dienstbaar aan, in navolging van Jezus. Zo is er Denise, die op haar 15^e de prostitutie inging. Ze was gaan geloven dat ze niks meer waard was. Mensen van organisaties gingen bij haar langs en zeiden: God houdt van jou. Ze is uitgestapt, ook met hulp van die organisaties. Een beleidsmaatregel om uitstapprogramma's meer geld te geven, dat gaat mensenlevens veranderen. Het doet ertoe dat we meedoen.

Wat kunnen wij betekenen voor de noden van onze tijd, zodat de kloven in de samenleving kleiner worden? Zo hebben we campagne gevoerd, en dat is uitgemond in een Regeerakkoord. Het heeft verschil gemaakt dat we daar zaten. Het was moeilijk bij tijden. We zijn bemoedigd door vele mailtjes van mensen die meedachten en meebaden. Dit wordt een daadkrachtig Kabinet. Er gaat veel geld naar gezinnen, het manifest waardig ouder worden, maatregelen in de arbeidsmarkt, we investeren in vrijheid en veiligheid, godsdienstvrijheid, onderwijsvrijheid, veel ambities en grote plannen. En er is ook kritiek. Als iets u raakt, stuur dan even een mailtje aan de fractie. Laten we elkaar vasthouden. Dat geldt ook voor het onderwerp eenverdieners. We hebben de belastingmaatregelen rechtvaardiger kunnen maken. Ook op het thema migratie, een onderwerp dat ons raakt. Het kinderpardon was een bittere pil. Joël en ik zijn naar de kinderen toe gegaan om hen dat zelf te vertellen. Maar er zijn dingen wel geregeld. Er komt kleinschalige opvang voor vluchtelingen, we gaan meer mensen opvangen, er komt meer geld voor ontwikkelingssamenwerking, dat zijn zegeningen die we mogen tellen. En dat hadden we niet gehad als we nee tegen alles hadden gezegd. Ook dit gaat verschil maken in levens van mensen. Het gaat om de enkeling. Dit Kabinet is er voor 'gewone Nederlanders'. Er komt lastenverlichting. Maar we zijn er ook voor de Nederlander met een ongewoon verhaal. Jezus zocht het 100^e schaap, en dat moeten wij ook doen. In het Regeerakkoord staan ook plannen over mensen met schulden, prostituees, tienermoeders, dat zijn de eenlingen waar we het voor doen.

Ik ben dankbaar voor onze drie bewindslieden. We hebben er drie zendelingen bij met deze ministeries. Een zending bouwt immers een school (onderwijs), een boerderij (landbouw) en een ziekenhuis (VWS). In het kabinet deelnemen geeft grote kansen. Daarmee kunnen we nog meer werk maken van de missie die we hebben, om de sociale kwesties van onze tijd aan te vangen. Maar 76 zetels is krap, we hebben de andere partijen ook nodig. En we willen samenwerken, zeker als we idealen delen. Idealen zijn er niet alleen om te koesteren, maar om ze in praktijk te brengen en dat willen wij doen. En dat willen we ook doen met maatschappelijke organisaties. De deur van de Trêveszaal staat op een kier, maar de deur van de kerk staat wagenwijd open! We zijn gezegend met de plek die we hebben, met de politici

die lokaal of Europees aan de slag willen gaan. We zijn gezegend om te zegenen, om samen waardevol te zijn. Het zal niet aan ons liggen. We gaan aan de slag, op hoop van zegen.”

Huishoudelijk deel

Er wordt een filmpje getoond: in 2017 zijn er 1920 nieuwe leden bij gekomen. De aanwezigen kunnen helpen door lid te worden of een gezinslid te maken.

Klaas Tigelaar leidt het tweede deel van de dag. Vanmiddag is Evert-Jan Slootweg, Tweede Kamerlid voor het CDA als gast aanwezig.

1. Verslag vorig congres, 20 mei 2017:

Klaas: Het was een keurig verslag, er zijn geen opmerkingen via de mail binnengekomen. Joan de Haan en Jonathan Zijl lezen deze keer mee. *Inspreker Kees Smits*: ik kon uit de notulen niet goed halen of de gast, Hassan, was gevlucht uit Afghanistan of uit Iran? Klaas weet het niet, maar er wordt voor gezorgd dat het antwoord in het verslag van dit congres komt te staan. *Nagekomen, notulist*: In het verslag van het 35e partijcongres stond: Hassan Mohammedi is geboren in Afghanistan, op 1-jarige leeftijd gevlucht naar Iran. Daar is hij christen geworden en toen weer gevlucht, naar Nederland.

2. Herbenoeming voorzitter Landelijk Bestuur

De zittende voorzitter van het Landelijk Bestuur, Piet Adema, heeft zijn eerste periode van vier jaar gehad. Hij is opnieuw benoembaar voor een tweede periode van vier jaar en is bereid een eventuele herbenoeming aan te nemen. Conform art. 14a lid 2 van het Reglement Partijcongres volstaat hier een enkelvoudige voordracht. Het Landelijk Bestuur draagt Piet Adema voor om hem opnieuw te benoemen in de functie van voorzitter voor de komende vier jaar.

Inspreker Kees Smits: ik ben blij dat Piet voorzitter is en herbenoemd wordt, alleen één wens: Sander Terphuis is lid geworden van de CU, terwijl hij niet het christelijk geloof aanhangt. Piet heeft in een artikel gezegd: er zijn wel meer niet-christenen die lid worden, maar die verdwijnen soms wel weer. Ik heb liever dat we eerst kijken of iemand christen is.

Klaas: het punt dat u aansnijdt gaat over het lidmaatschap. Iedereen die met de grondslag instemt kan lid worden, daar is nu geen discussie over. Het gaat over de herbenoeming van Piet Adema.

Met een applaus stemt het congres in met de herbenoeming. Piet wordt van harte gefeliciteerd en krijgt bloemen.

3. Bespreking en stemmingen over moties

Voor dit partijcongres zijn acht moties ingediend:

Motie 1: Verbetering asielbeleid

Ingediend door Antonie Fountain e.a.

“Het Partijcongres spreekt uit dat: - de ChristenUnie zich te allen tijde sterk zal maken voor de vreemdeling - dit regeerakkoord aan deze doelstelling onvoldoende recht doet en verzoekt

het Landelijk Bestuur: - om alle mogelijkheden aan te grijpen om samen met de Tweede Kamerfractie en de coalitiegenoten de zorg aan vreemdelingen waar mogelijk uit te breiden, met name op het gebied van het kinderpardon, rechtsbijstand voor asielzoekers en het terugdraaien van 'terugkeerdeals'."

Preadvies Landelijk Bestuur (vooraf medegedeeld): We herkennen en delen de teleurstelling van de indieners. Het is niet gelukt om op het punt van asiel en migratie al onze idealen te verwezenlijken, ondanks de grote inspanningen van de onderhandelaars. Toch adviseren we negatief. Materieel betekent bijv. het terugdraaien van 'terugkeerdeals' het openbreken van het regeerakkoord. De Tweede Kamerfractie heeft haar handtekening onder het akkoord gezet en we gaan niet vragen om die weg te halen. Zie ook het preadvies van motie 2. De migratieovereenkomsten, mits binnen de voorwaarden van het vluchtelingenverdrag, zijn ook in lijn met ons verkiezingsprogramma. Het pre-advies van het Landelijk Bestuur is negatief.

Klaas: De moties zijn in de deelsessie besproken, waar de indieners uitleg hebben gegeven. De indiener van de motie geeft nu een toelichting, het Landelijk Bestuur reageert in de persoon van Piet Adema en de indiener kan nog reageren. Daarna gaan we stemmen. De moties 1 en 2 worden samen besproken.

Indiener motie 1, Antonie Fountain: We vragen niet dat het Regeerakkoord wordt opengebrouwen. Er zijn 37 mensen uit het hele land, geen lobbyisten, die het steunen. Het verschil tussen motie 1 en 2 is, dat motie 1 zegt: Dit is een bittere pil, verder dan dit willen we niet gaan. Dit geeft de fractie steun in de toekomst, ze kunnen dan zeggen: 'Meer dan dit kunnen we niet geven.' Daarom is het belangrijk dat beide moties tegelijk worden aangenomen.

Indiener motie 2, Simone Kennedy: ik wilde binnen het Regeerakkoord blijven, en dat was in motie 1 niet duidelijk. Mijn motie spreekt waardering uit voor de fractie, maar zoekt ruimte binnen het Regeerakkoord om mogelijkheden te zoeken zoveel mogelijk te doen voor een menswaardig asielbeleid.

Reactie Landelijk Bestuur, Piet Adema: het verschil tussen beide moties is wezenlijk. Fountain zegt dat hij een opdracht wil meegeven: Dit is de grens. Ik heb er vertrouwen in dat de fractie die grens sowieso niet overgaat. Deze motie wil niet alleen zoeken naar ruimte, maar wil maatregelen die de mogelijkheden van het kinderpardon en rechtsbijstand voor asielzoekers uitbreiden en wil het terugdraaien van terugkeerdeals. Dat derde punt raakt zelfs het verkiezingsprogramma. Soms zijn terugkeerdeals noodzakelijk, zodat mensen niet op bootjes gaan en verdrinken. Het vluchtelingenverdrag staat altijd bovenaan, ook voor de fractie. Deze concrete maatregelen roepen de Tweede Kamerfractie op tot terugnederhandeling. Motie 2 vraagt ook zaken van de fractie, om binnen het kinderpardon zoals het er nu ligt naar ruimte te zoeken. Die motie kunnen we ondersteunen. Motie 1 is een opdracht om bestaande afspraken ter discussie te stellen, en daarom ondersteunen we die niet.

Antonie Fountain: Dit is niet om te heronderhandelen, alleen om aan te geven dat de grenzen bereikt zijn. Ik wil het Regeerakkoord niet openbreken.

Reactie Landelijk Bestuur, Piet: Dat interpreteer ik anders, het staat er als uitbreiden en dat is terugonderhandelen. Maar ten diepste klopt ons hart op dezelfde manier als jouw hart.

Motie 2: Betere uitvoering asielbeleid coalitie

Ingediend door Simone Kennedy e.a.

Het Partijcongres spreekt uit dat: - De ChristenUnie zich te allen tijde sterk zal maken voor de positie van de vreemdeling en verzoekt het Landelijk Bestuur: - Om in de uitvoering van het beleid van de Tweede Kamerfractie maximale ruimte te zoeken binnen de grenzen van het regeerakkoord om het bestaande kinderpardon op een ruimhartige manier uit te voeren, asielzoekers ook tijdens hun eerste juridische procedures ondersteuning te bieden, erop toe te zien dat de mensenrechten van vluchtelingen niet worden geschonden bij terugkeerdeals, over het algemeen tot een menswaardig asielbeleid te komen.

Pre-advies Landelijk Bestuur (vooraf medegedeeld): Bij de presentatie van het regeerakkoord heeft dhr. Segers het handhaven van het kinderpardon in de huidige vorm expliciet als grote teleurstelling genoemd. Die teleurstelling spreekt ook uit deze motie. Met de rechtse meerderheid in de Kamer heeft de ChristenUnie niet alle idealen uit haar asielparagraaf kunnen realiseren. Onze onderhandelaars zaten wel met die idealen aan tafel en hebben ervoor geknokt. De motie vraagt om maximaal de ruimte te zoeken en te blijven knokken voor onze idealen op het gebied van asiel en migratie. Dat onderschrijft het Landelijk Bestuur van harte. Het pre-advies is positief.

Stemming:

Vanwege een technisch probleem kunnen we niet met de smartphones stemmen. We behandelen alle moties en hopen dat het intussen wordt opgelost. Dat is niet het geval, dus gaan we handmatig stemmen. De leden mogen door handopsteking stemmen. Afgevaardigden mogen hun kaart én hun hand opsteken. Alleen bij onduidelijkheid over de uitslag gaan we tellen.

Motie 1: Voor: minderheid; tegen: meerderheid. **Motie 1 is verworpen.**

Motie 2: Voor: meerderheid; tegen: minderheid. **Motie 2 is aangenomen.**

Motie 3: Belastingontwijking multinationals

Ingediend door Bjorn Lous e.a.

Het Partijcongres spreekt uit dat: - de ChristenUnie zich tot het uiterste inspant om te zorgen dat het kabinet definitief een einde maakt aan het faciliteren van immorele belastingontwijking; - de ChristenUnie zich tot het uiterste inspant om te zorgen dat multinationals gewoon de prijs betalen voor de diensten (infrastructuur, overheidsvoorzieningen en dergelijke) die ze gebruiken in het land waar hun activiteiten plaatsvinden.

Preadvies Landelijk Bestuur: Het Landelijk Bestuur ondersteunt de vraag aan de Tweede Kamerfractie om een eerlijke belasting te heffen van multinationale ondernemingen. Het pre-advies is positief.

Indiener, Bjorn Lous: Deze motie van Perspectief is twee jaar geleden aangenomen en wij willen het opnieuw onder de aandacht brengen.

Reactie Landelijk Bestuur, Piet Adema: op dit punt is door de fractie stevig onderhandeld, wat heeft geleid tot bijvoorbeeld beperkingen voor brievenbusfirma's en het niet verruimen van het strenge bonusbeleid. Wij hebben geen twijfel dat de fractie die lijn vasthoudt.

Stemming:

Motie 3: Voor: meerderheid; tegen minderheid. **Motie 3 is met een overgrote meerderheid aangenomen.**

Motie 4: Kabinet ten dienste van Nederlandse burgers

Ingediend door Bjorn Lous e.a.

*Het Partijcongres spreekt uit dat: - de ChristenUnie het initiatief neemt om, in samenwerking met de coalitiepartners op zoek te gaan naar een oplossing voor de ontstane onrust in de samenleving door: * Ofwel een betere (economische) onderbouwing naar buiten te brengen voor het afschaffen van de dividendbelasting en andere voordelen voor multinationals; * Ofwel te komen met concrete maatregelen die het belastingbeleid beter in balans brengen met de belangen van de Nederlandse burgers.*

Preadvies Landelijk Bestuur (vooraf medegedeeld): Bij de eerste bullet wordt voorgesteld om de ChristenUnie fractie met een betere onderbouwing voor het afschaffen van de dividendbelasting te komen. Het is duidelijk dat de afschaffing van de dividendbelasting niet het idee van de ChristenUnie is geweest. Maar dat wij in het kader van een brede herziening van het belastingstelsel, waarbij alle groepen er op vooruit gaan, in het bijzonder de eenverdieners en de middeninkomens, alle belastingvoorstellen van dit kabinet ondersteunen. Bij de tweede bullet wordt materieel gevraagd om de afspraken van het regeerakkoord open te breken en dat vinden we ongewenst. Wij interpreteren de motie als volgt: we vragen de ChristenUnie fractie om in de komende regeringsperiode binnen de kaders van het regeerakkoord zich te blijven inzetten voor een goede balans in het belastingstelsel tussen burgers en bedrijven. Met deze interpretatie adviseert het Landelijk Bestuur positief.

Indiener Bjorn Lous: Waar ligt de morele ondergrens voor het zetten van je handtekening onder het Regeerakkoord? De belastingplannen zijn een omgekeerd Robin Hood beleid, de belastingverhoging raakt de armen sterker, bedrijven krijgen subsidie, en belastingontwijking wordt beloond. Dat rijken solidair zijn met kwetsbaren, die balans zien we niet genoeg terug in het Regeerakkoord. De onderbouwing was ons niet voldoende duidelijk, en deze maatregel geeft onrust in de samenleving. Je moet daar een antwoord op geven.

Reactie Landelijk Bestuur, Piet Adema: Wat betreft de verhoging van de BTW is ervoor gekozen de belasting op verbruik te verhogen ten gunste van belasting op arbeid, zodat mensen makkelijker een baan krijgen. Verder moet je de dividendbelasting en vennootschapbelasting niet in één adem noemen. De verlaging van de vennootschapbelasting geeft het MKB lucht. Dat is bij het afschaffen van de dividendbelasting anders, dat is geen keuze van de ChristenUnie en stond niet in ons programma. Maar er is balans gecreëerd in de belastingen: voor het bedrijfsleven is het iets

verzwaard en burgers gaan er op vooruit. Ook éénverdieners en middeninkomens zijn versterkt. De tekst van de motie is: we willen een betere onderbouwing van het afschaffen van de dividendbelasting. Dat was niet van ons, dus daartoe voelen we ons niet geroepen. Als dat niet gebeurt vraagt de motie om nieuwe maatregelen: de maatregelen zijn door dit Regeerakkoord al in balans gebracht. Wij ontraden dus deze motie.

Indiener, Bjorn Lous: De burgers moeten steeds meer de lasten dragen van bedrijven. Nee, de dividendbelasting was inderdaad geen CU-punt maar als je hier voor staat moet je het ook uitleggen, vanwege de commotie in de samenleving.

Klaas: De interpretatie van het Landelijk Bestuur wordt niet gesteund door de indieners. Daarom geeft het Landelijk Bestuur nu een negatief pre advies.

Stemming:

Motie 4: Voor minderheid; tegen: meerderheid. **Motie 4 is verworpen.**

Motie 5: Sneller starten met investeren in onderwijs

Ingediend door Daan Weststrate e.a.

Het Partijcongres spreekt uit dat: - het wenselijk is dat sneller wordt gestart met de investeringen die moeten leiden tot verlaging van de werkdruk in het onderwijs; - de ChristenUnie-fractie, PO-Raad en vakbonden in het onderwijs met elkaar om tafel gaan zitten om de mogelijkheden te onderzoeken om de werkdruk te verlichten, bijvoorbeeld door de investeringen in het onderwijs naar voren te halen.

Preadvies Landelijk Bestuur (vooraf medegedeeld): De motie vraagt aan de Tweede Kamerfractie om de mogelijkheden te zoeken om sneller te starten met het investeren in met name het primair onderwijs. Preadvies is positief.

Indiener, Daan Weststrate: Het onderwijs heeft gestaakt, wij proberen met deze motie constructief mee te helpen. Er is veel geld beschikbaar, 270 miljoen voor salarisverhoging, 430 miljoen voor de verlaging van de werkdruk. Alleen dat is pas aan het eind van de kabinetsperiode. Voor 2018 is er maar 10 miljoen, dat is 1500 per school. Waar hebben we het over. Ik wil de Tweede Kamerfractie vragen met de PO-raad in gesprek te gaan om dit bedrag eerder in te zetten.

Reactie Landelijk Bestuur, Piet Adema: Onze minister Slob is al druk bezig met deze partijen te praten over verlichting van de werkdruk. Wij ondersteunen deze motie.

Stemming:

Motie 5: Voor: meerderheid; Tegen: minderheid. **Motie 5 is met een overgrote meerderheid aangenomen.**

Motie 6: Terug naar de Balans - Wet op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten

Ingediend door Perspectief, ChristenUnie-jongeren

Het Partijcongres spreekt uit dat: - De ChristenUnie de kritische kanttekeningen uit de geledingen van de samenleving serieus neemt, zelfs als dat via de vorm van een raadgevend

referendum komt; - De ChristenUnie zich actief inzet om de burgerlijke vrijheden (waaronder privacy) te beschermen; - De ChristenUnie maatregelen neemt om de gevreesde 'sleepnetwerking' (de onderzoeksgerichte interceptiebevoegdheid uit art. 48) te voorkomen en het toezicht op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten aan te scherpen; - met een terugkoppeling over de uitvoering van deze motie te komen op het voorjaarscongres van 2018.

Preadvies Landelijk Bestuur (vooraf medegedeeld): - Via amendementen en toezeggingen is er extra aandacht gekomen voor toezicht en inbreuk op privacy. Zo zijn, door de motie Schouten, de toezichthouders versterkt in hun positie om toezicht te kunnen houden op de inlichtingendiensten. - Daarnaast zijn er in het Regeerakkoord maatregelen genomen: Er kan, mag en zal geen sprake zijn van het willekeurig en massaal verzamelen van gegevens van burgers in Nederland of het buitenland ('sleepnet'). Daarom zal het kabinet bij de uitvoering strikt de hand houden aan de extra waarborgen in deze wet. De evaluatie, waarbij aan dit punt bijzonder belang zal worden toegekend, wordt vervroegd uitgevoerd door een onafhankelijke commissie en zal in ieder geval niet later beginnen dan twee jaar na inwerkingtreding. Indien de evaluatie hiertoe aanleiding geeft, zal het kabinet voorstellen additionele waarborgen in de wet op te nemen en het toezicht hierop te versterken. - De motie is strikt genomen misschien overbodig, maar we zien haar als een aanmoediging voor de Tweede Kamerfractie om hier scherp op toe te zien en de partij hierover te informeren. Het preadvies is positief.

Indiener, Jarin van der Zande namens Perspectief: We hebben twee jaar geleden een motie ingediend over deze wet. Die is toen aangenomen. Deze ging er over dat er goed moest worden gelet op het waarborgen van de privacy. Wij hebben twijfels bij het toezicht op en de uitvoering van deze wet, en we willen dat de uitslag van het referendum straks serieus wordt genomen.

Reactie Landelijk Bestuur, Piet Adema: De motie van destijds is aanleiding geweest voor de Tweede Kamerfractie om vragen te stellen. Wat betreft het referendum; het is aan de TK-fractie om te bepalen wat ze daarmee doen, maar ze zullen er vast serieus mee omgaan en hun voordeel ermee doen. Preadvies is positief.

Stemming:

Motie 6:

Voor: meerderheid; Tegen: minderheid. **Motie 6 is met overgrote meerderheid aangenomen.**

Motie 7: Terug naar de Balans - Prestatiedruk onder jongeren

Ingediend door Perspectief, ChristenUnie-jongeren

Het Partijcongres spreekt uit dat: - Prestatiedruk onder jongeren een groot probleem is; - de ChristenUnie samen met Perspectief, ChristenUnie-jongeren en andere organisaties op korte termijn met concrete voorstellen komt om deze problematiek aan te pakken; - de ChristenUnie deze voorstellen in de Kamer gaat uitdragen, en er binnen het kabinet op aandringt deze voorstellen over te nemen; - met een terugkoppeling over de uitvoering van deze motie te komen op het voorjaarscongres van 2018.

Preadvies Landelijk Bestuur (vooraf medegedeeld): Het Landelijk Bestuur herkent de zorg over de toenemende prestatiedruk in het algemeen in onze samenleving maar speciaal bij jongeren en jongvolwassenen. Echter, de motie koppelt de maatschappelijke dienstdiensttijd onterecht aan de door jongeren ervaren prestatiedruk. Het regeerakkoord biedt jongeren de kans en de tijd via de maatschappelijke dienstdiensttijd een bijdrage te leveren aan onze samenleving. Dit is vrijwillig, de jongeren kan ervoor kiezen en gaat er zelf over of dit voor, tijdens of na de studie plaats vindt. Deze dienstdiensttijd wordt beloond met een getuigschrift van maatschappelijke betrokkenheid dat een pré kan vormen bij sollicitaties. Als Perspectief met concrete voorstellen komt om iets te doen aan de prestatiedruk onder jongeren, zijn wij van harte bereid om daarin samen op te trekken. Maar deze motie kunnen wij niet zo steunen. Het preadvies is negatief.

Indiener, Jarin van der Zande namens Perspectief: De prestatiedruk onder jongeren is een groeiend probleem: dit willen we aanpakken. We zijn verbaasd over het negatieve preadvies. Dat ging over de koppeling van de maatschappelijke dienstdiensttijd en onze motie. Die koppeling was er niet voor niks. Wij zeggen: kijk ook naar jongeren die niet zo makkelijk mee kunnen komen.

Reactie Landelijk Bestuur, Piet Adema: Wij zien de prestatiedruk ook als een probleem. Wij onderstrepen dat we daar onderzoek naar moeten doen en oplossingen moeten vinden. Alleen de dienstdiensttijd: dat is vrijwillig en het tijdstip kies je zelf. Wij zien dus geen relatie met prestatiedruk. We willen met Perspectief in gesprek om de mogelijkheden te onderzoeken voor oplossingen.

Indiener, Jarin van der Zande: Piet zegt dat de invulling van de dienstdiensttijd niet zorgt voor meer druk. Dat is niet aan ons om te zeggen. De dienstdiensttijd zorgt voor een pre als je voor de overheid wilt werken, dat is een vorm van druk. Ik ben niet tegen die dienstdiensttijd, maar zeg alleen: Doe de dienstdiensttijd én zorg voor maatregelen die druk tegengaan. Ik wil de tekst zo houden, met de uitleg die ik nu geef.

Klaas vraagt aan Piet: is de interpretatie van het Landelijk Bestuur nu wel of niet akkoord?
Piet: een pre is niet een voorwaarde. De link in de motie tussen prestatiedruk en dienstdiensttijd vinden we onwenselijk. Als je zuiver naar de motie kijkt kunnen we die volgen, maar die connectie vinden we onterecht.

Stemming:

De motie wordt zoals hij is in stemming gebracht. De uitslag is op het oog niet duidelijk, we moeten tellen. De stemcommissie telt eerst de afgevaardigden, daarna de leden.

Voor: 279

Tegen: 195

Motie 7 is aangenomen.

Motie 8: Terug naar de Balans - Duurzame Belastingen

Ingediend door Perspectief, ChristenUnie-jongeren

Het Partijcongres spreekt uit dat: - de moties "Belastingafspraken multinationals" en "Houd vast aan Duurzaamheid" alsnog serieus worden genomen; - De ChristenUnie zich tot het

uiterste zal inspannen om deze moties uit te voeren, om zo de oneerlijke belastingvoordelen van multinationals ten opzichte het MKB te herstellen. - met een terugkoppeling over de uitvoering van deze motie te komen op het voorjaarscongres van 2018.

Preadvies Landelijk Bestuur (vooraf medegedeeld): De motie is uitgevoerd in het regeerakkoord door het aanpakken van brievenbusfirma's door een bronheffing op rente en royalty's, door handhaving van het strengste bonusbeleid voor financiële instellingen van Europa en door het aantrekkelijker maken van het in vaste dienst nemen van personeel, in het bijzonder in het MKB. Het Landelijk Bestuur heeft dus niets tegen deze motie, maar vindt haar ook overbodig. Het Landelijk Bestuur laat het oordeel aan het partijcongres.

Indiener, Jarin van der Zande namens Perspectief: als we motie 3 aannemen dan is dat hetzelfde als motie 8. Klaas: Dus dan vervalt motie 8.

Stemming:

Omdat motie 3 is aangenomen, wordt **niet over motie 8 gestemd.**

4. Sluiting

Hanneke Palm sluit het congres af met gebed. We zingen nog een lied en er is een netwerkborrel.